

Cím: István-akna - újratöltve

Szerzők: Boros Mihály, Kulifai Boldizsár, Sürüs Alexandra

Intézmény, kar: Pécsi Tudományegyetem, Művészeti Kar

Szak, specializáció, évfolyam: Festőművész szak, 6. évfolyam, 5. évfolyam, 6. évfolyam

Témavezető neve, tudományos fokozata, beosztása: Dr. habil. Losonczy István DLA

Az István-akna című pályamunkát hárman hoztuk létre. A Pécs melletti István-akna, az egykori szénbányatelep főépületét mutatja be. A cél egy olyan kép megalkotása volt, amelyen mindhármunk kézjegye megjelenik. Ez az ötlet egy évvel ezelőtt született meg bennünk, amikor felfigyeltünk rá, hogy a munkáinkban hasonló kérdésekre keressük a választ, csak más-más eszközökkel. Felmerült hát a közös projekt gondolata, melyet a 2024-es év elején egy sikeres pályázatnak köszönhetően indítottunk el.

A projektünket a pécsi Szent István-aknára építettük fel. Amellett, hogy az óriási betonépületek látványa lehengerlő volt számunkra, fontos tényező volt, hogy a helyszín egyrészt Pécs, másrészt az egyetemünk szempontjából is jelentős értéket képvisel.

A Pécstől észak-keletre található bányatelep sokáig meghatározó szerepet játszott a mecseki szénbányák életében. Építése még az 1906-os évben kezdődött meg Gergely Jenő és Gút Árpád építészek vezetésével, mely 1925-re el is készült. A bánya a termelés megszüntetéséig, egészen 1988-ig üzemelt. Ezután 1992 szeptemberétől elindult a Janus Pannonius Tudományegyetem Mesteriskolájának festő képzése Keserü Ilona és Konkoly Gyula vezetésével. Érdekes felfedezés volt számunkra, hogy a mesteriskola hallgatói '94-ben egy kiállítást rendeztek az ott készült munkákból, ezért harminc évvel később, 2024-ben úgy döntünk érdemes lenne feldolgozni ezt a különös helyszínt egy kollektív munkában. A mesteriskolában nagyon fontos volt a méret: a kortárs festészetet nagy, fényes terekben mutatják be, ezért nagy fényes tereket festettek.

A program első pontja az volt, hogy ellátogattunk közösen a volt bányatelepre. Sokat adott a tér élménye és az időmarta textúrák felfedezése. Mondhatni csontvázszerű állapotában találtuk az épületeket. Nyers pillérek, korhadó gerendák és oszlopok, beázott, mohásodó és omladozó falak jellemzik a bányatelep egykori épületeit. A betonból és téglából készült monumentális létesítmények szinte ráborulnak a nézőre. Uralják a teret. Az épületkomplexumban több olyan helyet fedeztünk fel, melyet szívesen kiviteleznénk egy vagy akár több festmény formájában. A terepszemle során több fotó, videó, illetve hang dokumentációt készítettünk. Felmerült a helyszínen való festés ötlete is, de az épületek jelenlegi körülményeit figyelembe véve ezek egy nagyobb és időigényesebb kép elkészítéséhez nem voltak alkalmasak. A jövőben ez egy érdekes kérdés lehet, hogy olyan munkákat készítsünk, melyek ténylegesen a helyszínen készülnek.

A terepszemle után neki láttunk az alapoknak. A kép készítésekor fontos volt a méret, hiszen a választott témát monumentálisnak akartuk ábrázolni. Emellett lényeges szempont volt, hogy mindhármunknak nagy terület jusson. Alapnak egy masszív farostlemezt választottunk, melyet

lécekkel erősítettünk meg. A könnyebb szállítás és tárolás okán felmerült, hogy egy előre alapozott vászonra alkossunk. Ez esetben a képet kifeszített állapotban készítettük volna, majd az elkészülését követően a rövidebb vízszintes oldalaira egy – a régi papirusztekercsekhez hasonlóan – fából készült pálcát helyeztünk volna el. Ezek a felfüggesztésben és a kép kifeszítésében játszottak volna fontos szerepet. Végül ezt a megoldást elvetettük, mivel egyrészt rendelkezésünkre állt egy megfelelő méretű hordozó, másrészt egy feszítetlen vászon feltekerése esetében a felületére ragasztott keményebb papírok könnyedén megtörhetnek, megsérülhetnek.

Mivel a választott kép erős perspektívákból állt össze, úgy döntöttünk magunk szerkesztjük fel a képet. Meghatároztuk a fő irányvonalakat és pontokat, majd ezekhez viszonyítva alkottunk tovább. Elmondhatjuk, hogy a projekt létrejöttében ez volt a legtöbb koncentrációt igénylő folyamat. A vázlat elkészülését követően a felületet a főbb vonalak mentén mezőkre osztottuk fel, ezzel megkezdődött a térhódítás.

Figyeltünk rá, hogy a terület arányosan legyen felosztva, ám ez a későbbiekben variálódott. Az első vonásokat Mihály kezdte el. A formákat vastag olajrétegekben gyorsan és lendületesen vitte fel. Kihasználva a nagy méret adta lehetőségeket a lehető legnagyobb kézmozdulatokkal kezelte a felületet. Boldizsár egyszerre több technikában gondolkodott. Párhuzamosan alkalmazta az akrilt, melyet hol vastagabban, hol vékonyabban rakott fel, valamint a papír ragasztást, mely esetben különböző vastagságú és méretű papírokat rögzített a lemezre. Az Áépület struktúráját kihasználva igyekezett minél mélyebb tereket ábrázolni. Alexandra gondosan kikevert homogén és a pontos látványt visszaadó színeket használva dolgozott a képen.

A 285 x 186 cm nagyságú munkát mindössze két hét alatt hoztuk létre. Az alkotás során igyekeztünk nem akadályozni egymást. Nem volt előre meghatározott ütemterünk arról, hogy éppen mely szakasz következzen, ott festettünk ahol hely volt a képen. Hol létra segítségével, hol székre állva folytattuk a munkát, a kép aljánál pedig ülve vagy már-már fekvésként készült a kép. Munka közben folyamatosan figyelemmel kísértük hol tart a másik. Ez azért is volt fontos, mivel ennek segítségével tudtuk egységben tartani a képet. Ügyeltünk arra, hogy a szomszédos mezőkben megjelenő színek harmonizáljanak egymással, ezért ha kellett újabb árnyalatokat kevertünk ki. A határokhoz közeledve egyre inkább tekintettel voltunk a másik munkájára, így például ahol a papír és az olaj találkozott külön figyelniünk kellett, hogy a papír véletlenül se foltosodjon be. A felmerülő problémákat közösen beszéltük meg, hiszen fontos volt, hogy mit gondol a másik. Nem is volt sok időn töprengeni egy-egy kérdésen, hiszen a pályázat határideje

vészesen közeledett. Emberpróbáló feladat volt, korábban egyikünk sem tapasztalt hasonlót. Az utolsó pillanatig festettünk, dolgoztuk ki a hiányzó részleteket. Ekkor már nem számítottak a korábban felosztott határok.

Mindhárman elmondhatjuk, hogy a projekt készítése során sokat tanultunk egymástól. A közös alkotás kimozdított minket a komfortzónánkból. Az István-akna – újratöltve című pályamunkák bár az első közös munkánk, de reméljük nem az utolsó. Szeretnénk további képek formájában feldolgozni az egykori bányatelep és mesteriskola magára hagyott monstrumait, amelyekből a közeljövőben egy nagyszabású kiállítást hoznánk létre.